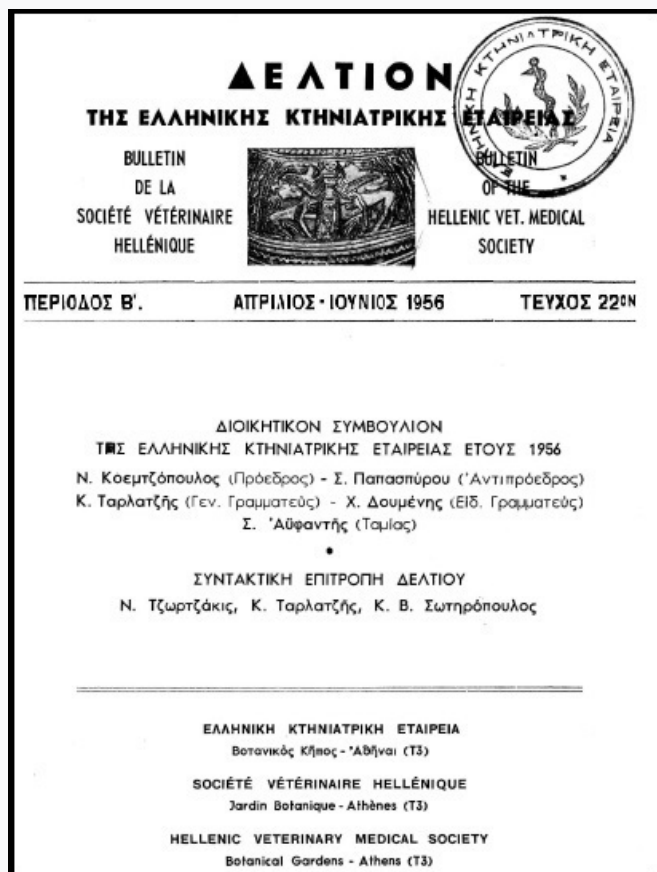

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 7, No 2 (1956)

ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΥ
ΤΟΝ ΚΥΝΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΝΕΤΣΟΣ

doi: [10.12681/jhvms.17665](https://doi.org/10.12681/jhvms.17665)

Copyright © 2018, ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΝΕΤΣΟΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΠΑΝΕΤΣΟΣ Α. (1956). ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΥ ΤΟΝ ΚΥΝΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 7(2), 69-75.
<https://doi.org/10.12681/jhvms.17665>

ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΥ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Υ π ό

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΝΕΤΣΟΥ

Υφηγητοῦ

τῆς Κτηνιατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἡ Ἐχينوκοκκίασις, κοινὸν νόσημα ἀνθρώπου καὶ ζώων, ἀπὸ 25ετίας καὶ πλέον κερδίζει καθημερινῶς ἔδαφος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε σήμερον κατέστη πραγματικὸς κίνδυνος ὅχι μόνον διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ κατοικίδια ζῶα.

Μέχρι τοῦ 1928, ὀλίγαι περιπτώσεις ἦσαν γνωσταὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου μελετηθεῖσαι ὑπὸ τῶν Φωκά καὶ Κοντολέοντος. Αἱ δύο ὁμως στατιστικαὶ τοῦ Τουλ ἀπὸ τοῦ 1900 - 1928 καὶ ἀπὸ τοῦ 1929 - 1935 δεικνύουν σαφῶς, ὅτι ἡ νόσος ἀρχίζει νὰ ἐπεκτείνεται, ἡ δὲ τελευταία τοιαύτη τοῦ Μ. Μακκά, ἀπὸ τοῦ 1936 - 1949 (') τὴν ἐμφανίζει ἐξαπλωθεῖσαν λίαν ἐπικινδύνως καὶ τὴν Ἑλλάδα καταλαμβάνουσαν τὴν τρίτην θέσιν, μετὰ τὴν Οὐρουγουάην καὶ τὴν Κύπρον, ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τοῦ ἀπαισίου αὐτοῦ νοσήματος.

Ἡ ἐπέκτασις ὁμως τῆς ἐχينوκοκκιάσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναμφισβητήτως συνέπεια τῆς παραλλήλου ἐπεκτάσεως αὐτῆς ἐπὶ τῶν κατοικίδιων ζώων. Παρ' ἡμῖν, πράγματι, εἶναι πολλαὶ αἱ χιλιάδες ὀκάδων σπλάχνων, τὰ ὅποια κατάσχονται κατὰ τὴν κρεοσκοπίαν, διότι φέρουν μακροσκοπικὰς ἀλλοιώσεις ἐχينوκοκκιάσεως καὶ ἄφθονα τὰ κατοικίδια ζῶα, τὰ ὅποια φθίνουν, καθίστανται ἀκατάλληλα πρὸς ἐργασίαν ἢ ἄλλην ἀπόδοσιν καὶ τέλος θνήσκουν, δίχως οἱ κτηνίατροι νὰ δυνάμεθα νὰ τοῖς παράσχωμεν τὴν ἐλαχίστην βοήθειαν, διότι ἡ ἐχينوκοκκίασις, εἰς τὴν Κτηνιατρικὴν, πρῶτον μὲν παραμένει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδιάγνωστος καὶ δευτέρου τυγχάνει ἀνιάτος, διὰ λόγους οἰκονομικοῦς. Κατὰ προχείρους ὑπολογισμοὺς μας, ἐντὸς τοῦ 1952, εἰς ἃς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖται κρεοσκοπία, ἐπὶ 255.000 σφαγέντων βοοειδῶν, κατεσχέθησαν 35.000 ἥπατα καὶ 39.000 πνεύμονες. Ἐπὶ 2.000.000 αἰγοπροβάτων κατεσχέθησαν 66.000 ἥπατα καὶ 34.000 πνεύμονες καὶ τέλος ἐπὶ 100.000 χοίρων κατεσχέθησαν 1.000 ἥπατα καὶ 2.000 πνεύμονες. Τὸ βάρος τῶν σπλάχνων αὐτῶν ὑπερέβαινε τὰς 300.000 ὀκ. καὶ ἡ ἀξία των ἀνήρχετο εἰς ἐννέα καὶ πλέον δισεκα-

τομύρια παλαιῶν δραχμῶν. Τὸ πρόχειρον τοῦτο παράδειγμα καταδεικνύει τὴν μεγίστην σημασίαν τῆς ἐχينوκοκκιάσεως διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ ἀπόψεως Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Ἡ ἐχينوκοκκίασις ὀφείλεται εἰς τὴν προνυμφικὴν μορφήν, τὴν ὕδατιδα κύστιν, μᾶς μικρᾶς ταινίας, τῆς Ταινίας τῆς ἐχينوκόκκου ἢ τοῦ Ἑχينوκόκκου τοῦ κοκκώδους. Τῆς ταινίας αὐτῆς ἡ μὲν τελεία μορφή ἐδρεύει ἐντὸς τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου τῶν σαρκοφάγων ζώων (κυνός, θωός, ἀλώπεκος, λύκου) ἡ δὲ προνυμφικὴ τοιαύτη ἐντὸς τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου, τῶν χορτοφάγων καὶ σαρκοφάγων ζώων καὶ δύο πτηνῶν, τοῦ ταῶ καὶ τοῦ Ἰνδιάνου. Ὅθεν, δύο νοσολογικαὶ ὀντότητες προκύπτουν ἐκ τοῦ παρασιτισμοῦ ὑπὸ τῆς Ταινίας τῆς ἐχينوκόκκου: ἡ ἐχينوκοκκικὴ ταινίασις τῶν σαρκοφάγων καὶ ἡ ὕδατικὴ νόσος ἢ κοινῶς ἐχينوκοκκίασις.

Μεταξὺ τῶν σαρκοφάγων, ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τῆς ἐχينوκοκκικῆς ταινιάσεως, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ κύων καὶ ἔπονται τὰ ἄλλα θῷς, ἀλώπηξ καὶ λύκος. Ὁ ρόλος τῆς γαλῆς δὲν εἶναι εἰσέτι σαφής. Ἐνῶ ὠρισμένα κλασσικὰ συγγράμματα τὴν κατατάσσουν εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὰ λοιπὰ σαρκοφάγα μοῖραν, κατὰ τὸν Devé (*), αὕτη εἶναι ὀλιγότερον ἐπικίνδυνος καὶ ἡ πειραματικὴ μόλυνσις τῆς εἶναι δυσκολωτάτη, κατὰ δὲ τὸν Lorincz (*), ἡ ταινία αὕτη οὐδέποτε φθάνει εἰς γεννητικὴν ὠριμότητα ἐντὸς τοῦ ἐντέρου τῆς γαλῆς, ἵνα δώσῃ ὀγκοσφαίρας.

Ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ κατέτασσε τις μεταξὺ τῶν τελικῶν ξενιστῶν τῆς Ταινίας τοῦ ἐχينوκόκκου καὶ τὰ σαρκοφάγα πτηνά, κόρακα, ἰέρακα, ἀετὸν κλπ., ἀλλὰ σχετικὰ πειράματα γενόμενα ὑπὸ τοῦ Coutelen (*), πρὸς τὸν σκοπὸν μολύνσεώς των, ἀπέβησαν ἀρνητικά, ἴσως λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν, ἡ ὁποία παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ταινίας, δεδομένου ὅτι αἱ σκωληκοκεφαλαὶ θνήσκουν πειραματικῶς εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῶν 42 - 44° K.

Οἱ τελικοὶ αὐτοὶ ξενισταὶ μολύνονται ἀποκλειστικῶς διὰ τῆς καταναλώσεως σπλάγχων φερόντων γονίμους κύστεις. Ἐξ ὅλων τῶν σαρκοφάγων ζώων, ὁ κύων ἐνδιαφέρει περισσότερον τὴν Δημοσίαν ὑγείαν, λόγῳ τοῦ εὐρέως συγχρωτισμοῦ του μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτὸν εἶναι εὐκολοὶ ἅπασαι αἱ προϋποθέσεις μολύνσεώς του, διὰ τὴν ὁποίαν μόλυνσιν ὁ ἀνθρωπος συχνάκις εἶναι ὑπεύθυνος, ἄλλοτε ῥίπτων, ἔξ ἀγνοίας βεβαίως, ἐχينوκοκκίῳντα σπλάγχνα εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλοτε ἀφίνων αὐτὸν νὰ περιφέρεται ἐλευθέρως εἰς χώρους σφαγῆς καὶ νὰ καταναλίσκῃ μεμολυσμένα σπλάγχνα.

Καὶ εἰς μὲν τὰς μεγάλας πόλεις ἐνθα ὑπάρχουν σφαγεῖα, ἐν οἷς ἐκτελεῖται ἡ κρεοσκοπία καὶ τὰ ἐχينوκοκκίῳντα σπλάγχνα κατάσχονται καὶ καταστρέφονται, ἡ μόλυνσις τῶν κυνῶν εἶναι δύσκολος. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς μικρὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά, ὅπου δὲν λαμβάνει χώραν κρεοσκοπία, ἡ σφαγὴ τῶν ζώων εἶναι ἐλευθέρη καὶ οὐδεμίαν μέριμναν λαμ-

βάνεται διὰ τὰ μεμολυσμένα σπλάχνα, τὰ ὅποια κατὰ κανόνα ἀπορρίπτονται ὑπὸ τῶν σφαγέων ἐντὸς κáδων ἢ τάφρων καὶ ἀποτελοῦν πραγματικὴν εὐωχίαν διὰ τοὺς κύνας τῆς περιοχῆς.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, εἶναι φυσικόν, οἱ κύνες τῆς ὑπαίθρου νὰ εἶναι μεμολυσμένοι εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν ἢ οἱ κύνες τῶν πόλεων.

Εἰς τὰς χώρας ἐνθα ἐπιχειρεῖται ἀντιεχινόκοκκικὸς ἀγών, ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ γίνεται διὰ τῆς συντάξεως ἀκριβῶν στατιστικῶν ὥς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ὑδατικῆς νόσου ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων καὶ τῆς Ταινίας τῆς ἐχινόκοκκου ἐπὶ τῶν κυνῶν. Σχεδὸν παντοῦ εὐρέθη, ὅτι οἱ κύνες τῆς ὑπαίθρου (ἐνθα δὲν ὑπάρχουν σφαγεῖα) εἶναι περισσότερον μεμολυσμένοι ἀπὸ τοὺς τῶν μεγάλων πόλεων. Εἰς τὴν Βικτωρίαν τῆς Αὐστραλίας π.χ. οἱ κύνες τῆς Μελβούρνης εἶναι μεμολυσμένοι κατὰ ποσοστὸν 3,5%, ἐνῶ οἱ τῶν ἐπαρχιῶν 25% (1). Εἰς τὴν Βουλγαρίαν, τὸ ποσοστὸν τῶν κυνῶν τῆς Σόφιας εἶναι 3,21%, ἐνῶ τὸ τῶν κυνῶν τῆς ὑπαίθρου 51,9% (1). Εἰς τὴν Φρισιανδίαν τῆς Ὁλλανδίας, τὸ 1919, 12% τοῦ συνόλου τῶν κυνῶν καὶ 34% τῶν κυνῶν ἔλξεως ἔφερον τὴν Ταινίαν τὴν ἐχινόκοκκον (1, 18). Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Gelderland τῆς Ὁλλανδίας 43,5% (14). Εἰς τὸ Μεκλεμβούργον τῆς Γερμανίας 3,7%, ἐνῶ εἰς τὸ Βερολῖνον 1%.

Εἰς τὰς λοιπὰς χώρας τὸ ποσοστὸν μολύνσεως τῶν κυνῶν ἔχει ὡς ἀκολουθῶς: Αὐστραλία 50% (1). Κατὰ νεωτέραν στατιστικὴν τοῦ 1943, εἰς Νέαν Ζηλανδίαν τὸ τρίτον τῶν κυνῶν ἦσαν μεμολυσμένοι (Barnet). Ἰσλανδία κατὰ τὴν παλαιὰν στατιστικὴν 28% (1). Σαντιάγο τῆς Χιλῆς, τὸ 1920, 37% περιορισθὲν τὸ 1937 εἰς 21,2% (4, 1). Λυών, 7,1% (4). Μονπελιέ, 80%. Μαρόκον, 7%. Ζυρίχη, 3,9%. Κοπεγχάγη, εἶναι ἡ ὀλιγώτερον μεμολυσμένη πόλις, 0,4%. Πορτογαλία, 3,3% (9). Οὐγγαρία, 3%. Οὐρουγουάη, 30% (4). Παλαιστίνη 20% (4).

Καὶ τώρα ἂς ἴδωμεν ποῖον εἶναι τὸ ποσοστὸν αὐτὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τὴν ὑπαίθρον, οὐδὲν στοιχεῖον ἔχομεν μέχρι σήμερον, ὥς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ἐχινόκοκκικῆς ταινιάσεως ἐπὶ τῶν κυνῶν. Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἡ στατιστικὴ τῶν Blanc καὶ Χρυσούλη (1) εἶναι ἡ μοναδικὴ καὶ ἀνεβίβαζε εἰς 17% τοὺς μεμολυσμένους κύνας, τὸ 1930.

Ἵνα ὁμως καταφανῇ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἀντιεχινόκοκκικοῦ ἀγῶνος, πρέπει νὰ συντάσσωνται συνεχεῖς στατιστικαὶ καὶ νὰ γίνεται σύγκρισις αὐτῶν, ὁπότε θὰ διατηροῦνται ἢ θὰ τροποποιοῦνται τὰ ἐφαρμοζόμενα κατὰ τοῦ παρασίτου μέτρα.

Ἐπειδὴ ἀπὸ κτηνιατρικῆς πλευρᾶς τοιαῦται στατιστικαὶ ἐλλείπουν ἐνομίσαμεν, ὅτι μικρά τις συμβολὴ εἰς τὸν ἀντιεχινόκοκκικὸν ἀγῶνα θὰ παρείχετο διὰ τῆς καταρτίσεως νέας μὲν τοιαύτης ἐπὶ τῆς συχνότητος τῆς Ταινίας τῆς ἐχινόκοκκου ἐπὶ τῶν κυνῶν τῶν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ περιχώρων, τῆς πρώτης δὲ ἐπὶ τῶν κυνῶν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς.

Κατ' ἀρχὴν ἐνομίσαμεν, ὅτι μία τοιαύτη ἐργασία θὰ ἐξετελεῖτο ἄνευ μεγάλῃς δυσκολίας, διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν κοπράνων τῶν κυνῶν. Ταχέως ὁμως ἐπέσθημεν περὶ τῆς ματαιοπονίας μας αὐτῆς, διότι κατέστη ἀδύνατον νὰ διαστείλωμεν τὰς ὀγκοσφαίρας τῆς Ταινίας τῆς ἐχινόκοκου ἀπὸ ἐκείνας τῶν ἄλλων εἰδῶν ταινιῶν, τῶν διαπιστωθεισῶν κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν νεκροψίαν τῶν ἐξεταζομένων κυνῶν. Ἀλλὰ δὲν εἴμεθα οἱ μόνοι, οἱ ὅποιοι ἀπετύχομεν εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν. Ὁ Valade ⁽¹⁵⁾ εἰς τὴν Συρίαν, δὲν ἠδυνήθη ἐπίσης νὰ διαστείλῃ τὰς ὀγκοσφαίρας τοῦ Ἐχινόκοκου τοῦ κοκκώδους ἐξ ἐκείνων τῶν ἄλλων Ταινιῶν τοῦ κυνός. Ὁ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Alfort, Henry λέγει «δὲν ὑπάρχει οὐδείς πρακτικὸς διαφορικὸς χαρακτὴρ μεταξὺ τῶν ὧν τῶν διαφόρων εἰδῶν ταινιῶν τοῦ κυνός» ⁽¹⁵⁾. Ὁ καθηγητὴς Dené ⁽¹⁵⁾ συμβουλεύει ὡς ἀσφαλὲς μέσον μόνον τὴν κατόπιν νεκροψίας ἀνεύρεσιν τῶν τελείων παρασίτων. Τέλος ὁ Nösik ⁽¹²⁾ συμβουλεύει τὴν χορήγησιν ἰσχυροῦ ἀνθελμινθικοῦ καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀποβαλλομένων κοπράνων οὐχὶ διὰ τὴν ταυτοποίησιν τῶν ὀγκοσφαιρῶν, ἀλλὰ τῶν ταινιῶν ἢ τῶν προγλωττίδων αὐτῶν.

Μὴ δυνθέντες ὅθεν νὰ στηριχθῶμεν ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κοπράνων, ἐχωρήσαμεν εἰς τὴν κατόπιν νεκροψίας διαπίστωσιν τῶν ταινιῶν ἐχινόκοκου ἐντὸς τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου τῶν κυνῶν. Οἱ ἐξεταζόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας κύνες προήρχοντο ἐξ ὅλων τῶν συνοικισμῶν τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς καὶ προσεκομίζοντο πρὸς θανάτωσιν (ἢ ἔθνησκον) εἰς τὸ Δημόσιον Λυσοιατρεῖον, τὸ Κτηνιατρικὸν Μικροβιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον Βοτανικοῦ καὶ τὸ Ἰατρεῖον τῆς Ἑταιρείας Προστασίας τῶν Ζώων. Ἐκεῖνοι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, προσεκομίζοντο εἰς τὰς Κλινικὰς τῆς Κτηνιατρικῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὸ Κτηνιατρικὸν Μικροβιολογικὸν Ἐργαστήριον, προήρχοντο δὲ τόσον ἐκ τῆς πόλεως ὅσον καὶ ἐκ τῶν περιχώρων. Πολλὰ πτώματα κυνῶν προσεκομίσθησαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Ε. Δερμιτζάκη, ὃν καὶ εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

Τὰ ἔντερα ἐξητάζοντο εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν θανάτωσιν, ἵνα προληφθῇ ἡ ἀποσύνθεσις τῶν παρασίτων.

Ἐξητάσθησαν ἐν συνόλῳ: Εἰς Ἀθήνας 124 κύνες καὶ εὐρέθησαν 14 φέροντες τὴν Ταινίαν τὴν ἐχινόκοκκον, ἥτοι 10,5% καὶ εἰς Θεσσαλονίκην 155 κύνες καὶ εὐρέθησαν μεμολυσμένοι 33, ἥτοι 21,3%.

Ἡ θρεπτικὴ κατάστασις τῶν ἐλαφρῶς παρασιτιζομένων κυνῶν οὐδόλως εἶχε μεταβληθῇ. Οἱ βαρὲς ὁμως παρασιτιζόμενοι, ὥς καὶ οἱ φέροντες καὶ ἄλλα εἶδη ταινιῶν ἦσαν καχεκτικοί, εἶχον τρίχωμα μακρὸν καὶ οὐχὶ στίλβον καὶ τὸ ἱστορικόν των ἐπληροφόρει, ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐνεφάνιζον ἐπιληπτικὰ συμπτώματα ἢ τοιαῦτα ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ τῆς λύσεως.

Ἡ ταινία, λόγῳ τῆς σμικρότητός της (ἰδίᾳ τῶν ἁώρων της μορφῶν), διαφεύγει εὐκόλως κατὰ τὴν πρόχειρον ἐξέτασιν τοῦ βλεννογόνου τοῦ ἐντέ-

ρου ὑπὸ μὴ πεπειραμένου ὀφθαλμοῦ. Ἐπίσης μεγάλη δυσκολία συναντᾶται διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς, ἐκ τῆς ὑπάρξεως ὑπερτροφικῶν λαχνῶν ὁμοίου, πρὸς τὸν ἐχινόκοκκον χρώματος (ἀφθόνων εἰς περιπτώσεις ἀσκήτιδος), σκοληκοκεφαλῶν μετὰ μικροῦ ἀριθμοῦ ἁώρων προγλωττίδων ἄλλων γενῶν Κεστοδῶν (*Dipylidium*, *Mesocostoides*, *Taenia* spp) καὶ παχέος στρώματος βλέννης, λόγῳ πολλαπλοῦ παρασιτισμοῦ, ὥστε ἐκάστην φορὰν εἶναι ἀπαραιτήτον, ὅπως ἡ διάγνωσις ἐπιβεβαιουῖται καὶ μικροσκοπικῶς.

Τὸ μέγεθός τῶν ἐποίκιλλεν ἀπὸ 0,4 ἕως 0,8 ἑκατ. καὶ τὸ χροῶμα τῶν ἦτο λευκόφαιον.

Κατὰ τὰ κλασσικὰ συγγράμματα, ὁ Ἐχινόκοκος προσηλοῦται εἰς τὸ πρῶτον τριτημόριον ἢ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου (*). Ὅμως, πολλάκις συνηντήσαμεν τοιοῦτους καὶ ἐντὸς τοῦ εἰλεοῦ καὶ μάλιστα εἰς ἀπόστασιν 8 ἑκατ. ἀπὸ τοῦ τυφλοῦ.

Ὁ ἀριθμός τῶν τέλος ἐπὶ τοῦ βλεννογόγου, ἐποίκιλλεν ἀπὸ τῆς μιᾶς ταινίας μέχρι πολλῶν ἑκατοντάδων, ἦσαν δὲ αὗται μεμονωμένοι ἢ καθ' ὁμάδας ἐπ' αὐτοῦ.

Αἱ ἀνωτέρω στατιστικαὶ ἀποτελοῦν μίαν ἀρχὴν εἰς τὴν σύνταξιν στατιστικῶν ἐπὶ τοῦ Ἐχινόκοκου ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν παράδειγμα πρὸς μίμησιν ὑπὸ ἄλλων συναδέλφων, ὥστε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ σύνταξις μιᾶς μέσης τοιαύτης διὰ τὸν κυνικὸν πληθυσμὸν ὁλοκλήρου τῆς χώρας. Ἐπὶ πλέον ἡ νεωτέρα αὐτὴ στατιστικὴ διὰ τοὺς κύνας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς συγκρινομένη πρὸς ἐκείνην τοῦ 1930, δεικνύει, ὅτι ἀπητήθη χρονικὸν διάστημα περίπου 25 ἐτῶν, ἵνα ἐπέλθῃ μικρὰ μόνον πτώσις εἰς τὸ ποσοστὸν τῶν ἐχινόκοκκίωντων κυνῶν. Ὡς ἐκ τούτου δεόν νὰ ἐνταθῇ ἔτι πλέον εἰς αὐστηρότητα ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ληφθέντων μέτρων καὶ ὡς ἐλπίζωμεν, ὅτι ἡ πτώσις αὐτὴ θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ θὰ ἐπιφέρῃ καὶ ἀντίστοιχον ἐλάττωσιν εἰς τὴν συχνότητά τῆς ἐχινόκοκκιάσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κατοικιδίων ζώων.

R É S U M É

Sur la fréquence du *Taenia* échinocoque
chez les chiens d'Athènes et de Thessaloniki (Grèce)

par

Achille Panetsos

La première et seule statistique sur la fréquence du *Taenia* échinocoque chez les chiens d'Athènes et du Pirée (Grèce) fut rédigée par Blanc et Chryssoulis en 1930, selon laquelle 17 % des chiens de ces deux villes étaient infectés.

Jugeant qu'une nouvelle statistique contribuerait grandement à la lutte contre l'hydatidose en Grèce, l'auteur a procédé à l'autopsie de 124 chiens provenant de tous les quartiers d'Athènes et du Pirée et a constaté que 14 d'entre eux c. a. d. 10,5%, portaient le *Taenia échinocoque* dans leur intestin. De plus, l'auteur a étendu ses investigations sur des chiens de Thessaloniki et de ses faubourgs trouvant que sur 155 chiens autopsiés, 33 étaient infectés, soit 21,3%.

L'état général des chiens fortement infectés par l'échinocoque ou par plusieurs espèces de Cestodes (*Mesocestoides*, *Dipylidium*, *Taenia* spp) était franchement affecté; ces chiens étaient maigres, avaient la fourrure longue et terne, leur intestin présentait un catarre intense et l'anamnèse renseignait que beaucoup d'entre eux avaient présenté de crises épileptiformes au rabiformes.

Les taenias étaient localisés non pas seulement au tiers ou à la moitié antérieure de l'intestin grêle, comme renseignent les ouvrages classiques de Parasitologie, mais bien sur l'iléon et même jusqu'à une distance de 8 cm du caecum.

Vu la confusion facile entre l'échinocoque d'une part et d'autres cestodes immatures et des villosités hypertrophiées de l'intestin d'autre part, le diagnostic devait être chaque fois contrôlé au microscope.

Pour Thessaloniki la présente statistique est la première de son genre, tandis que pour Athènes, la comparaison de cette nouvelle statistique avec celle de 1930, démontre qu'en l'espace de presque 25 ans une légère seulement diminution s'est produite au pourcentage des chiens parasités, ce qui indique que les mesures sanitaires prises contre l'hydatidose doivent être continuées avec une rigueur augmentée et c'est à espérer que cette baisse continuera et amènera une diminution analogue dans la fréquence de l'hydatidose de l'homme et des animaux domestiques dans ce district.

B I B L I O G R A P H I E

- 1) **Blanc et Chryssooulis** : La fréquence du *Taenia échinocoque* chez les chiens d'Athènes et du Pirée. Bul. Soc. Path. Exot. 1931.
- 2) **Barnett L.** : Hydatid disease in N. Zealand N. Z. Med. J. 1943 in Vet. Bul. 1945.
- 3) **Belding D.** : Clinical Parasitology 1952.
- 4) **Brumpt E.** : Précis de Parasitologie t. I 1949.
- 5) **Coutelen F.** : Certains oiseaux carnivores sont-ils susceptibles de servir d'hôtes définitifs à la forme adulte du *T. échinocoque*? C.R.S. Path. 1936

- 6) Cole G.: Hydatid disease in Victoria. H.B Melbourne 1945 in Vet. B. 1947.
- 7) Μακκά Μ.: Ὁ ἐχινόκοκκος πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. 1951.
- 8) Μακκά Μ.: Δελτίον Ἑλλ. Κτην Ἑταιρείας Νο 5, 1952, σελ. 5.
- 9) Marotel M.: Parasitologie Veterinaire 1949.
- 10) Mönnig H.: Vétérinary helminthology 1950.
- 11) Neveu - Lemaire M.: Traité d'Helminthologie médicale et vétérinaire 1936.
- 12) Nösis F. A.: In the Vet. Bul. 1946.
- 13) Tenhaeff G. - Ferwerda S.: IIIme Congrès Intern. de Path. Comp. Athènes 1936.
- 14) Van Amerongen J.: 1947 in The Vet. Bul. 1951.
- 15) Valade P.: L'échinococcose en Syrie. Bul. S. Path. Exp. 1927 t. XX.

ΠΑΣΤΕΡΕΛΛΑ ΝΕΟΚΤΟΝΟΣ (PASTEURELLA NOVICIDA) ΕΝ ΝΕΟΝ ΕΙΔΟΣ ΠΑΣΤΕΡΕΛΛΑΣ

Υ π ό

ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Κτηνιάτρου

Ἱστορικόν: Μικροοργανισμὸς ἀνακαλυφθεὶς τὸ πρῶτον τὸ 1951 εἰς τὴν Μοντάνα τῶν Η.Π.Α. ὑπὸ τῶν Larson καὶ Gelisson οἵτινες ὠνόμασαν τοῦτον «*Pastereulla novicida*».

Οἱ ἐρευνῆται οὗτοι μελετῶντες τοὺς νοσογόνους μικροοργανισμοὺς τῶν ὑδάτων τῶν πηγῶν εὗρον ἓνα μικροοργανισμόν ὁμοιάζοντα μορφολογικῶς πρὸς τὴν Παστερέλλα τὴν τουλαρίνειον (*Posteurella tularensis*).

Περαιτέρω ἐρευνᾶν καὶ νεώτεροι ἐργασίαι λαβοῦσαι χώραν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Παστέρ τῶν Παρισίων ἐπέτρεψαν μὲν τὴν πλήρη μελέτην τοῦ μικροοργανισμοῦ τούτου ἀπὸ ἀπόψεως μορφολογικῶν χαρακτήρων, καλλιεργειῶν καὶ ἀντιγονικῆς ιδιότητος (Girard), πλὴν ὅμως δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἀκριβὴς ταξινόμησις τούτου.

Διαβίωσις καὶ γεωγραφικὴ ἐξάπλωσις: Ἐντὸς τῶν φυσικῶν ὑδάτων (Lorson καὶ συν.) ἅτινα ἀποτελοῦν πηγὴν μόλυνσεως διὰ μῦς καὶ κάστορας. Ὁ μικροοργανισμὸς οὗτος συνηντήθη ἐν Ἀμερικῇ καὶ Γαλλίᾳ. Ἡ ὑπαρξὶς του εἰς ἄλλας χώρας δὲν διεπιστώθη εἰσέτι, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀποκλείσωμεν τὴν ὑπαρξίν του, πρῶτον λόγῳ ἐλλείψεως σχετικῶν ἐπὶ τούτου ἐρευνῶν καὶ δεύτερον λόγῳ τῆς εὐρυτάτης ἀνὰ τὸν κόσμον ἐξάπλώσεως τῆς *Pasteurella tullarensis* μετὰ τῆς ὁποίας ἡ *Pasteurella novicida* συγγενεὺει στενῶς καὶ πιθανὸν νὰ συγχέεται.